

2010.

Ozora Község Önkormányzata

Schranz Istvánné, Boda J. Szabolcs

[GAZDASÁGI PROGRAM]

Ozora Község eddigi tevékenysége, helyzetelemzése, önkormányzati intézményi struktúrája, jövőbeli működési és fejlesztési tervei a 2010 – 2014-es ciklusra vonatkozóan.

Schranz Istvánné, polgármester

Boda J. Szabolcs, közgazdász hallgató

Ozora Község Gazdasági Programja

2010 - 2014

1. BEVEZETŐ

1.1. A község elfoglalt helye, szerepe

Történelmi múltunk ad erőt és mutat irányt sikeres jövőnk építéséhez – véli Ozora Község Önkormányzata. A település egy 1315-ben kelt oklevél említi Azara néven, mint az Ozorai család birtokát. A család utolsó nőtagja, Borbála hozzáment Philippo Scolarihoz, aki ezt követően felvette az Ozorai nevet, és Ozorai Pipoként vonult be a történelembe, mint Zsigmond király hős hadvezére. Eközben felépíttette csodálatos hagyatékát, az ozorai várkastélyt, mely azóta is a település első számú turisztikai célpontja. Maga a község is örök nyomot hagyott az 1848-as szabadságharc időszakából, az Ozorai példa nyomán. Időközben neves költők kerültek kapcsolatba a településsel, így Petőfi Sándor, aki vándorszínészként lépett fel egy helyi kocsmában és Illyés Gyula, aki számos versében írta meg Ozora iránti csodálatát. A falu ma is őrzi dicső múltjának emlékeit: Illyés Gyula mellszobrát a centrumban, életmű kiállítását pedig a Pipo Várkastélyban lehet megtekinteni. A település központjában emlékművek hívják fel a figyelmet például az ozorai példára. Mindezzel is arra utaltunk, hogy rendelkezünk kulturális tőkével, melyet ápolunk és őrünk, egyedivé téve falunkat kistérségünkben, megyénkben, régióinkban.

A jelenleg 1776 lelket számláló település alapfokú közigazgatási központnak minősül. Társult formában működteti nyolc évfolyamos általános iskoláját, melyben a helyi intézmény látja el a gesztori feladatokat. Körzeti orvosi rendelőt tart fenn, valamint segít a Pincehelyi kórház üzemeltetésében. A településen kiszervezett gyógyszertári fiók, idősek otthona, postafiók működik. Meghatározó turisztikai desztináció a Pipo Várkastély, mely évről-évre növeli látogatóinak számát.

A község fő munkáltatója a közmunka programon keresztül Ozora Község Önkormányzata. Ezen túl néhány kis- és középvállalkozó folytat még gazdasági tevékenységet. Meghatározó a mezőgazdasági ágazatban dolgozók száma: gazdák, borászok, pálinkafőzők. Ahogyan a magyarországi falvak többségére jellemző, Ozoráról is számos fiatal munkanélküli költözik el nagyobb városokba munkavállalási lehetőséget keresni.

A település lakosságában nagy arányban képviseltetik magukat a romák (kb. 40%). Többségüket jelentős szociális hátrányok, anyagi problémák jellemzik. Integrálásukat Ozora Község Önkormányzata és az Illyés Gyula társult Általános Iskola vállalja fel.

A község igazi esztétikai élményt nyújt az ide látogatóknak. Ozora többször tudhatta magáénak a *Magyarország virágos falva* kitüntetését és elnyerte az *Európai virágos falu* címet is. A centrumban híres faragóművészek alkotásai találhatók (Cinca-híd, Iskola-kapu, Jézus szobor).

A lakosság aktív közösségi életet él: nyolc civil szervezetet (pl. aranypáva díjas Napraforgó Népdalkör, Polgárőr Egyesület, Ozora Községért Közalapítvány) és két nem jegyzett közösséget (pl. Ozorai Színkör) tartunk számon.

1.2. Az elmúlt 10 – 15 évben végbement változások

Az elmúlt 10 – 15 évben jelentős változásokon ment keresztül a település. Az 1990-es választások után rengeteg dolga volt a megválasztott képviselő-testületnek: fejletlen infrastruktúrával, leromlott állagú közintézményekkel találták szembe magukat. 1990-től fokozatosan kerültek felújításra az önkormányzati utak, járdák. Megvásároltuk az akkor még TSZ tulajdonában lévő üzemi étkezdét, ahol kialakításra került a 350 fős napközi otthonos gyermekétkeztetést szolgáló konyha és étterem. Az évek folyamán felújítottuk az Önkormányzat tulajdonában lévő intézményeket, 2000-ben a polgármesteri hivatalt, a művelődési- és a civil házat állítottuk helyre. Az alsó tagozatos iskola is felújításra került 2001-ben (nyílászáró és tetőcsere), 2006-ban EU-s támogatásból szinte új általános iskolát építettünk, melynek költsége 150 000 000 Ft volt. Ekkor összevontuk az alsó és felső tagozatot. 2000-ben vezetékes földgázt kapott a falu, 2001-ben korszerűsítettük a villanyhálózatot és részleges felújítást hajtottunk végre a vízhálózatban. 2007-ben a szociális intézmények kerültek felújításra: kialakítottuk a gyermekjóléti és családsegítő szolgálatot. 2009-ben EU komfort játszóteret hoztunk létre, sportpályánk került felújításra.

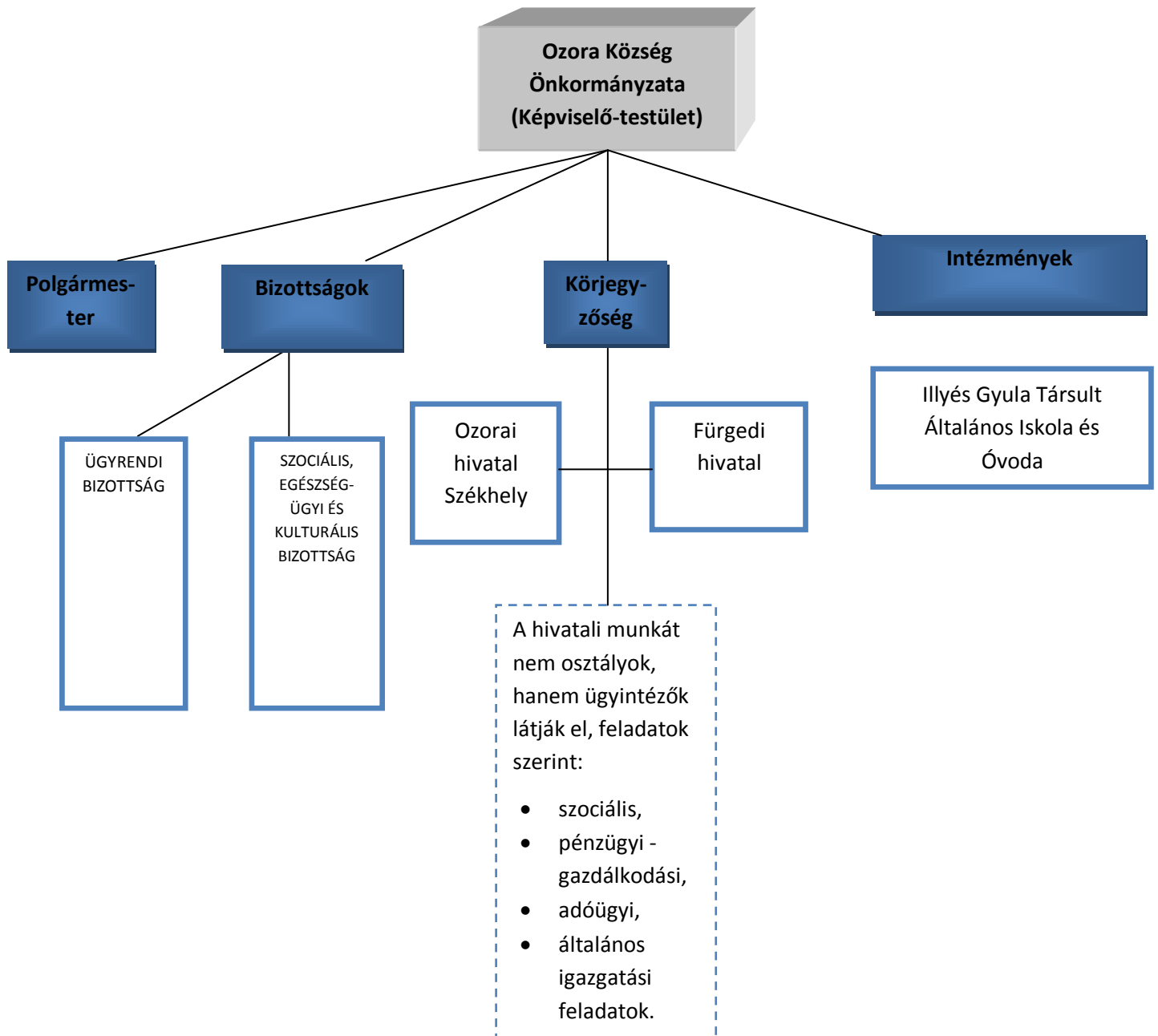
1.3. A település infrastruktúrája

Az infrastruktúra a felsorolt fejlesztések kapcsán megfelelőnek mondható. Komoly hiányosságot okoz ugyanakkor a szennyvízcsatorna hiánya és a közlekedés problémája. Sajnos a kilencvenben felújított önkormányzati utak számottevő része mára jelentősen amortizálódott és felújításra vár. Eddig még megfelelő pályázat nem volt, amiből ez megtörténhetett volna.

1.4. Kötelező önkormányzati feladatok, fenntartott intézményhálózat struktúrája

Az Önkormányzat a kötelező feladatokat maradéktalanul ellátja. Nyolcosztályos általános iskolát és óvodát működtetünk társulásban. Jelentős a szociális intézményünk rendszere: idősek napközi otthona (42 fő), házi segítségnyújtás (27 fő), szociális étkezés (idősek étkeztetése 35 fő, gyermekétkeztetés 270 fő), családsegítés és gyermekjóléti szolgálat, a családokkal való együttműködés. Egészségügyi ellátás: a háziorvos vállalkozásban végzi, orvosi körzetünk Fürged településsel közös, védőnői szolgálatot működtetünk. A településen fiók gyógyszerár látja el a lakosságot. Önkormányzatunkat körjegyzőség támogatja, szintén Fürged Községgel. A köztisztviselők száma a két településen 13 fő.

1.5. A gazdasági programmal szembeni elvárások

1.5.1. A megvalósításhoz rendelkezésre álló és megszerezhető források

Az elvégzett fejlesztéseket, felújításokat minden esetben pályázati pénzből, önerőből oldottuk meg: TEKI, LEKI pályázatok biztosították az elmúlt évek során az önkormányzati intézmények felújítását, EU-s forrás (ROP) keretein belül újítottuk fel az általános iskolát és óvodát. A földgáz bevezetése TEKI illetve lakossági hozzájárulásból valósult meg, a villanyhálózat korszerűsítése az EON hitelkonstrukciójával realizálódott, mely 2012-ben jár le. A vízhálózat részleges felújítását PHARE programból tudtuk kivitelezni, továbbá ugyanekkor épült nevezett programból az önkormányzat tulajdonát képező virág fóliasátor (300 m²) is.

A rendszerváltozás óta – a polgármester személyének változatlansága okán – mindig azt a célt tűztük ki, hogy a települést nem lehet, nem szabad eladósítani, és csakis olyan fejlesztéseket és beruházásokat lehet végrehajtani, melyekhez hitelre nincs szükség és fenntarthatóságuk hosszútávon biztosított. Így 2010-ig az önkormányzat nem is vett igénybe hitelt, és a kötelező feladatokat is állami normatívából, saját bevételeiből és pályázatokból biztosította. Ez a szemlélet továbbra is tartja magát, de nem merjük biztos állítani, hogy jelen helyzetben, és az elkövetkezendő időszakban a feladatainkat idegen forrás nélkül is el tudjuk látni. Ennek oka pedig az évek óta folyamatosan csökkenő állami normatíva, a rohamosan emelkedő energia árak, infláció. Ezek a tényezők jelentősen meghatározzák az Önkormányzat rendelkezésére álló bevételeinek nagyságát és a feladatokra fordítható összeget.

Fontos itt megemlíteni a település összetételéből adódó szociális feladatok növekedését. 2011-ben már hiánnyal számolunk, mivel a már említett szociális feladatokra kapott normatíva jelentősen csökkent, ezzel szemben a szociális ellátásra jogosultak száma szignifikánsan nőtt. Ennek fő oka a közfoglalkoztatás jelentős változtatása, amely eddig a megélhetést biztosította a halmozottan hátrányos társadalmi réteg (cigányság) számára. Félő, hogy mindez a település eladósodását eredményezi, melynek határt csak a gazdasági növekedés szabhat (így új munkahelyek teremtése, vagyis a nem képezhető halmozottan hátrányos családok megélhetését továbbra is a közfoglalkoztatás kell, hogy biztosítsa).

A 2010 – 14-es ciklusban tehát az első két év a túlélés éve lesz, melyhez forrásokat az állami normatívából, saját bevételeinkből, pályázatokból, kizárólag szükség esetén idegen forrásból biztosítunk. 2013 – 14-es évektől már a gazdasági bővülését várjuk, amely átlendíti a települést az eddig felvázolt nehézségeken. Településünk tekintetében pedig célunk a helyi

környezeti adottságokra, történelmi múltunkra, valamint a Pipo Várkastélyra alapozva a falusi turizmus beindítása, melyből a község lakói is profitálhatnak.

1.5.2. A működés és fejlesztés területén prioritások kijelölése

Kiemelt szerepet kap az iskola és óvoda működtetése, az egészségügy színvonalas ellátásának biztosítása, központi ügyelet fenntartása, a gyógyszerellátás biztosítása, az egészséges életmódra való nevelés.

Kiemelt feladatink közé tartozik a közbiztonság megteremtése, mely az utóbbi időben jelentősen romlott. Ennek javítása érdekében támogatjuk a polgárőrséget, rendőrséget, napi kapcsolatot tartunk a körzeti megbízottal, bár mindezidáig erőfeszítéseink ellenére is a közbiztonságunk nem megfelelő.

Nagy hangsúlyt fektetünk a környezetünk tisztán tartására. Rendszeresen részt veszünk a „Virágos Magyarországért” nemzetközi versenyben, ahol az évek folyamán jelentős sikereink voltak: falu kategóriában országos első helyezést értünk el, nyertünk Európa díjat és szinte minden évben elismerő oklevéllel jutalmaznak bennünket.

Fontos szerepet kap a szennyvízhálózat kiépítése, de a településen élők jelenlegi anyagi helyzete egyelőre gátolja ennek megvalósítását.

1.5.3. A településen ellátandó feladatok hatékonyságának növelésére vonatkozó ötletek és elképzelések rendszerbe foglalása

A hatékonyság érdekében már minden eddigi lehetőséget kihasználtunk.

- *Általános iskolánk és óvodánk* Fürged – Magyarkeszi községekkel társulásban működik, a gesztori teendőket Ozora látja el. Minderre a társulási normatíva miatt van szükség, mely nélkül iskolánk finanszírozása komoly problémát jelentene. Ugyancsak gondot okoz a gyermeklétszám trendszerű csökkenése, mellyel párhuzamosan az állami normatíva összege is redukálódik, így minden évben pregnáns kihívást jelent önállóságunk megtartása és zavartalan működésünk biztosítása.
- *Szociális intézményeink* is társulásban, a Tamási – Simontornya többcélú kistérségi társulás keretén belül, a Hegyhát Integrált Szociális Intézmény szakmai felügyelete alatt működnek. Ez a társulás is a vele járó többlet normatíva miatt jött létre, de a szakmai segítség jelentős pozitív minőségi

változást hozott, és úgy ítéljük meg, hogy a működtetésnek ezen formája jó eredményeket tud maga mögött.

- *Polgármesteri hivatalunk* 2010-től körjegyzőségben működik, szintén Fürged Községgel. Az ozorai hivatalban 7, még a fürgediben 4 köztisztviselő látja el az operatív feladatokat. Az ügyfélfogadási rend szerint Hétfőn, Szerdán és Pénteken állunk a lakosság rendelkezésére. Megítélésünk szerint az ügyintézők túlterheltek, nagyon sok a felesleges adminisztráció, mely az érdemi munkától von el időt és energiát. A köztisztviselői létszám növelésére azonban nincsen anyagi fedezetünk, és a jövőben várhatóan nem is lesz.
- Az Önkormányzat által működtetett *Napközi otthonos Konyha* 350 főre tud étkeztetést biztosítani, kihasználtsága nem 100%-os. A konyha működését azzal próbáljuk hatékonyra tenni, hogy az Önkormányzat tulajdonát képező belterületi kiskertekben megtermeljük a szükséges nyersanyagok egy részét.
- Az Önkormányzat hatékony működését nagyban elősegítette a *közmunkaprogram*, a *közcélú-*, *közhasznú* foglalkoztatás, mivel az itt alkalmazott emberekkel oldottuk meg az önkormányzati intézmények karbantartását, a közterületek tisztán tartását, és minden olyan önkormányzati feladatot, ami a település arculatának javítását szolgálja.

2. HELYZETELEMZÉS

2.1. A település adottságai, a földrajzi elhelyezkedésből származó előnyök és hátrányok, a környezet állapota

Ozora Község a Dél-dunántúli régióban, Tolna megyében fekszik, melyhez a legközelebbi városok Tamási és Simontornya. A települést közvetlenül a 61-es főútról, Pincehely irányából, valamint a 64-es főútról Simontornya felől lehet megközelíteni, mindkét irányból bekötőúton haladva. Ebből is látszik, hogy Ozora kiesik a közvetlen főútvonal hálózathoz, ezen túlmenően pedig vasútállomással sem rendelkezik. Ami viszont a közlekedési infrastruktúrában hátrány, az Ozora természeti környezetében abszolút előny. Maga a település ugyanis nyugodt, csendes, természeti környezete érintetlen (zöld területek aránya magas, védett erdő). A Rómához hasonlatosan hét dombra épült Ozora ezt a turizmus szempontjából tudja kamatoztatni, garantált rekreációt ígérve az ideérkező vendégeknek. A lakosságnak talán nehézségeket okoz a mindennapi életben földrajzi elhelyezkedésünk (havi bevásárlás, kórházak elérése, stb.), de éppen az így jelenlévő mikroklíma teremt kiváló lehetőséget a zöldség-gyümölcs termesztésre, a tiszta levegő pedig segíti regenerálódásunkat. A dombokon borgezdek sokasága termeli szőlőjét, majd készíti kiváló minőségű borát. Termőtalajunk szintén kiváló minőségű, aranykorona értéke magas.

A pozitív tényezők után azonban meg kell említenünk olyan negatív elemeket is, amelyekkel a jövőben szükségszerűen meg kell birkóznunk. Környezeti szempontból az első és legfontosabb a löszfalak kérdése. Az amúgy is omlásveszélyes partfalak 2010-ben, a rendhagyó esőzések és időjárási viszontagságok következtében még rosszabb állapotba kerültek. Vis-maior pályázatokból folyamatosan végezzük ezek helyreállítását, de a probléma minduntalan fennáll. Ivóvizünk minősége is javításra szorul, ennek megvalósítása érdekében 2012-től részt veszünk egy vízminőség-javító programban.

2.2. Az infrastruktúra helyzete

Ahogy az az előző alpontba földrajzi elhelyezkedésünk kapcsán is említettük, Ozora nem főúthálózat mellett fekszik, a települést bekötőúton lehet megközelíteni, melynek állaga folyamatosan romlik, az út minősége gyenge, azon javítási munkálatok igen ritkán folynak. A község saját vasútállomással sem rendelkezik: aki vonattal szeretne utazni a Pécs – Budapest főútvonalon elhelyezkedő Pincehely vagy Simontornya állomásokról teheti meg.

Ami a vonalas közművek kiépítettségét illeti:

- csatornahálózat nincs,
- a vízhálózat részlegesen felújított,
- a gázhálózat kiépítettsége 60%-os.

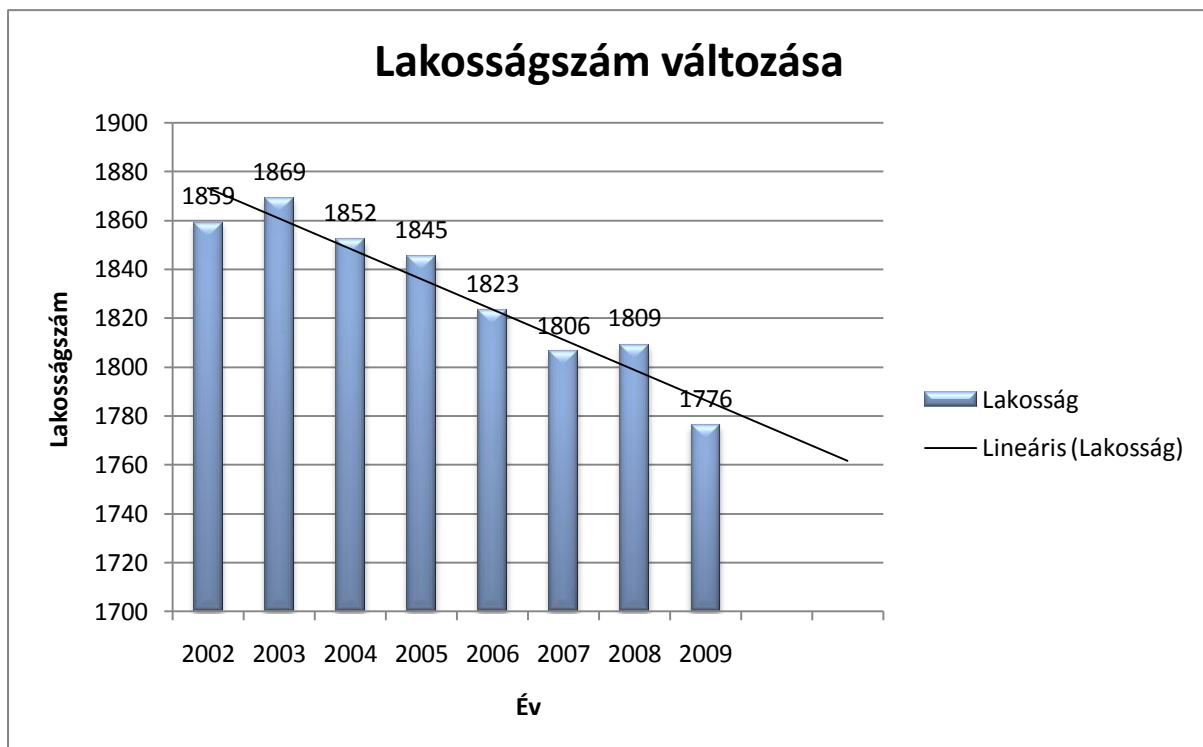
A telefon ellátottság 70%-os arányt képvisel. A hulladékok kezelését a Kaposvári Városgazdálkodásai Zrt. látja el:

- hetente egyszer szállítják el a háztartási hulladékot,
- évente kétszer végeznek lomtalanítást.

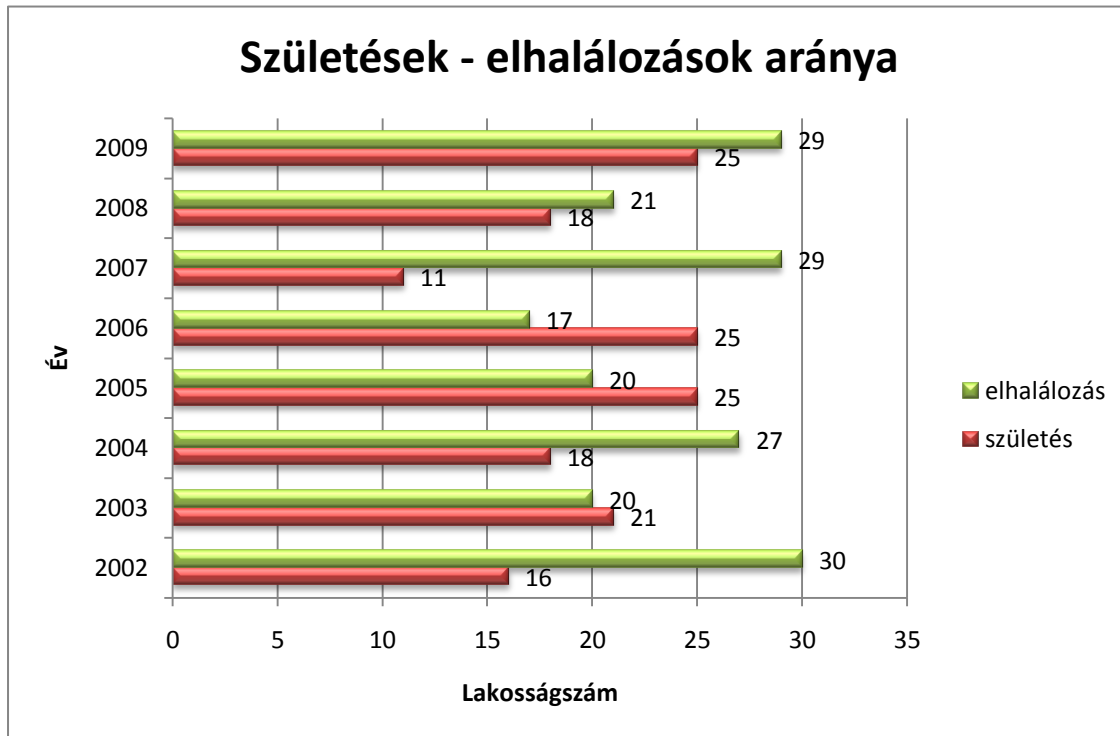
Az állati tetemek eltávolítását a Solti ATEV Fehérjefeldolgozó Zrt. végzi.

2.3. Demográfiai jellemzők

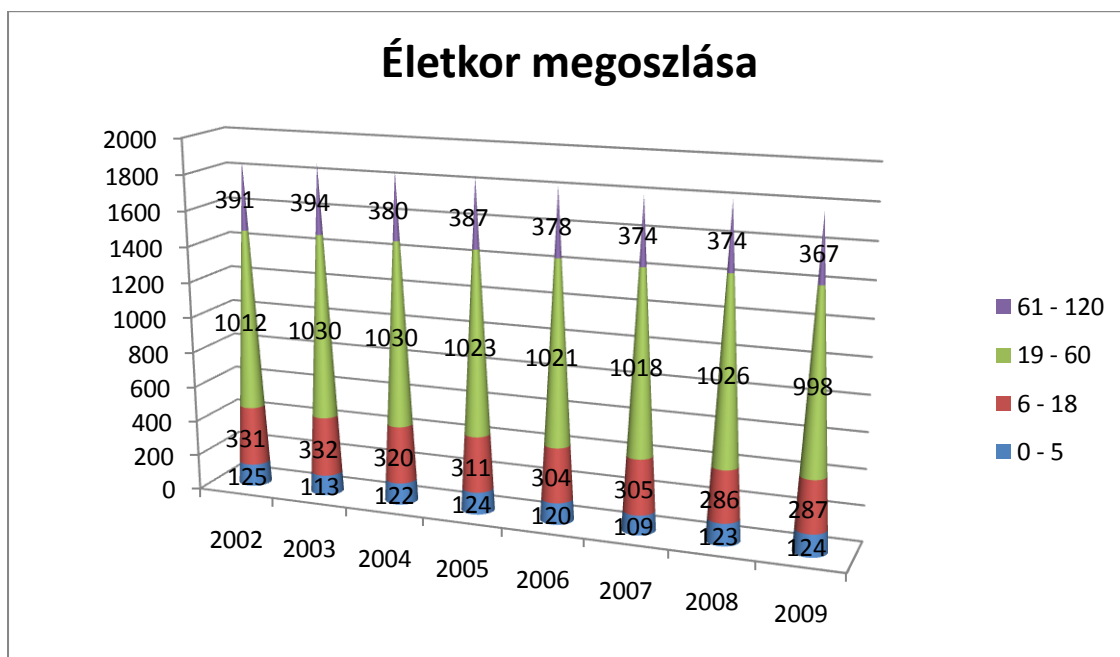
A település e tekintetben az országos trendet követi: a születések száma egyre alacsonyabb, még az elhalálozási ráta évről-évre nő (2. ábra). Tovább rontja a helyzetet a fiatalok migrációja, ők ugyanis nem találnak a községben munkahelyet, így másutt próbálkoznak és alapítanak családot. Következésképpen Ozora lakossága öregedő közösség, a népességszám folyamatosan csökken (1. ábra): 2011-re várhatóan már csak 1760 lakót számlálhatunk, mely a 2002-es adatokhoz viszonyítva 5,33%-os csökkenést jelent.

1. ábra: Lakosságszám változása 2002 - 2009 (2011)

2. ábra: Születések - elhalálozások aránya 2002 - 2009

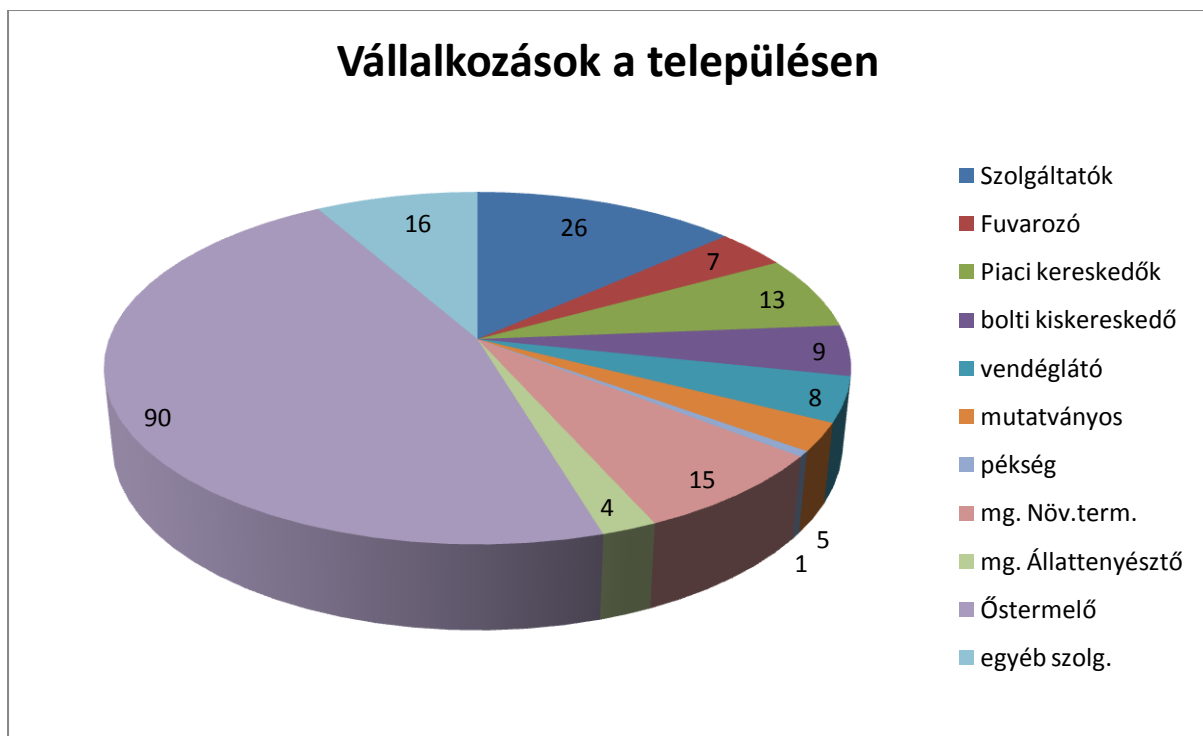
3. ábra: Az életkor megoszlása 2002 - 2009

Az életkor megoszlásánál (3. ábra) némiképp mérséklődni látszik az eddigi megállapítása, tekintettel arra, hogy például 2002 és 2008 nyolc között szignifikánsan nem változott a 19 – 60 évesek, vagyis a leginkább aktív korúak létszáma (ez valamelyest 2009-re csökkent). Az állítás hasonlóképpen figyelhető meg a többi korcsoport esetében is. Mindezt

azzal magyarázzuk, hogy időközben – eltekintve a helyi születések és elhalálozások arányától - a településre új családok is érkeznek. Demográfiai szempontból tehát ez megoldást jelentene, amennyiben olyan társadalmi rétegről beszélnek, mely kulcsa lehetne a település sikeres jövőjének, és segédkezne megoldani a fellépő gazdasági-társadalmi problémákat. A gyakorlat viszont nem ezt tükrözi, sőt. Egyre több olyan család költözik Ozorára, melyek az alsóbb társadalmi osztályokba sorolhatók, segélyezésre, állami támogatásra szorulnak, ezzel pedig nemhogy könnyítenék, de nehezítik az Önkormányzat helyzetét úgy pénzügyileg, mint a társadalmi problémák kezelésének kérdéséről. Erre a későbbiekben még visszatérünk.

2.4. Vállalkozási tevékenységet végzők száma, összetétele

4. ábra: Vállalkozások száma, összetétele (tevékenység jellege szerint), 2010

A munkahelyek, illetve a foglalkoztatás szempontjából kiemelten fontos lenne olyan vállalkozások működése a településen, melyek munkalehetőséget biztosítanak az itt lakóknak. A vállalkozások többségére azonban jellemzően elmondható, hogy családi vállalkozásként működnek, tehát nem foglalkoztatnak más alkalmazottakat. Ez alól csak néhány kivétel van: a mezőgazdasági vállalkozók, helyi vendéglátó-egységek és bolti kiskereskedők, a település péksége, a takarékszövetkezet, posta és a Pipo – Várkastély, ami mindösszesen körülbelül 100 főt jelent. Ez igen kevésnek bizonyul, ha belegondolunk, hogy 2009-ben a 19 – 60 évesek,

vagyis amely korcsoportnak effektíve munkára volna szüksége, száma (998) és aránya (56,2%) a legjelentősebb a községben.

Az így keletkezett foglalkoztatási űrt az Önkormányzat és intézményi hálózata próbálja betölteni: közmunkaprogrammal, közhasznú- és közcélú foglalkoztatással, az általános iskola és körjegyzőség kínálta munkahelyekkel. Azonban ez korántsem elegendő: településünk egyenlőre nem képes megtartani azt a szellemi tőkét, mellyel sikeresen tudna előbbre lépni. Következésképpen keresnünk kell olyan ágazatot, mely községünk gazdaságának alapját képezi. Mi ezt a turizmusban látjuk.

2.5. A település hazai és nemzetközi kapcsolatrendszere

Ozora a tamási kistérség szerves része, a 32 településből a hetedik legnagyobb település. Ezen belül községünk Simontornya mikro térséghez tartozik, mely hét településből áll. Az egymásra utaltság miatt is jó kapcsolatot alakítottunk ki, mind a mikro térséggel, mind a Tamási kistérséggel. Külföldi testvérvárosi kapcsolatunk nincs és 2014-ig nem is várható.

2.6. SWOT analízis, stratégiai tényezők

Az alábbiakban összegeztük településünk erősségeit és gyengeségeit, valamint azokat a lehetőségeket és veszélyeket, melyekkel a jövőben fokozottan számolnunk kell.

Erősségek	Lehetőségek
<ul style="list-style-type: none">• földrajzi fekvés• földrajzi környezet érintetlensége, zöld terület• Balaton közelsége• Sió csatorna (hajózás)• mikroklíma (időjárási viszonyok)• termőtalaj• védett madárfajok, növények (erdők)• nagy múltú település• Pipo - Várkastély aktív jelenléte• község horgásztava• Ozorádó horgászparadicsom• a település attraktivitása, esztétikai értéke• infrastruktúra (víz, gáz, villany ellátottság)• hagyományőrzés	<ul style="list-style-type: none">• egyetlen kiugrási lehetőség a turizmus (autópálya, hajózás)• racionális befektetések a mezőgazdaságban• ideális klíma a zöldség-gyümölcsstermesztésnek és virágkertészetnek• borturizmus, borutak kialakítása• szolgáltatásokra irányuló igény megjelenése (pl. kemping, étterem, kerékpárszerviz, gyorsbüfék)• rendezvények, programok, események
Gyengeségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none">• munkanélküli mutatók• településen élők szakképzetlensége• elzárt település• megközelíthetőség, közutak állapota• útmentén lévő szemételepek• ivóvíz magas ammónium tartalma• közlekedési infrastruktúra (gyér buszjárat, vasútállomás hiánya)• csatorna hiánya• csapadék elvezető árkok jelentős hányadának burkolatlansága• halmozottan hátrányos helyzetű lakosság összetétel• nem tudatos és megfontolt gyermekvállalás• desztinációk kooperációjának hiánya• turizmusfejlesztési stratégia hiánya	<ul style="list-style-type: none">• elöregedés• ingatlanok elértéktelenedése• társadalom legsó rétegeinek betagozódása• (főleg fiatal) értelmiség migrációja• megélhetési bűnözés• munkanélküliség• környezetvédelmi hulladéklerakók hiánya• váratlan időjárási tényezők, csapadéklezúdulás (ennek következményeként pedig a löszfal leszakadás és pincebeomlások veszélye)

3. FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

3.1. A stratégiai tényezőkre épülő fejlesztési koncepció

A stratégiai tényezőket a SWOT analízis segítségével, mint a külső – belső környezetelmérés kézenfekvő eszközével már nevesítettük, ezek alapján pedig az erősségekre támaszkodva, a gyengeségeket kiküszöbölve, számolva a veszélyekkel, figyelembe véve a lehetőségeket az alábbi, a fejlesztési koncepciót meghatározó négy fő területet jelöltünk ki:

1. Mezőgazdaság:

- 1.1. mezőgazdaságban profilváltás, nem csak a hagyományos mg. termékek,
- 1.2. feldolgozó üzemek kialakítása,
- 1.3. szociális boltok: a megtermelt zöldségek, gyümölcsök helybeni értékesítése,
- 1.4. mezőgazdasági termékek feldolgozása az alulkvalifikált emberek számára.

2. Turizmus:

- 2.1. várturizmus továbbfejlesztése, várfalak megépítése, várkörnyezet végleges kialakítása,
- 2.2. Sió csatorna hajózhatóvá tétele,
- 2.3. sió parton kerékpárút kialakítás, rövidebb összeköttetés a sió menti településekkel,
- 2.4. turizmust kiszolgáló egységek létrehozása (szálloda, étterem, cukrászda, szolgáltatóházak létrehozása),
- 2.5. főszezonban buszjáratok sűrűségének növelése.

3. Környezetvédelem:

- 3.1. partfalak és löszfalak omlásveszélyének megszüntetése,
- 3.2. kulakert védetté nyilvánítása,
- 3.3. virágos Ozora megőrzése,
- 3.4. ivóvíz minőségének javítása.

4. Társadalmi-gazdasági problémák megoldása:

- 4.1. pályázati lehetőségek bővítése: a csatorna kivitelezését például csakis 100%-os támogatottságú pályázatokból lehet megvalósítani az önkormányzatok önerejének hiánya miatt,
- 4.2. munkahelyek teremtése (eszköze turizmus, érdekeltté tenni a lakosságot szolgáltatások nyújtására),
- 4.3. országos közmunkaprogramok a leghátrányosabb rétegek számára,

- 4.4. az emberek tudatában szemléletváltás (környezetvédelem terén, a társadalmi problémák megoldásában való részvételt illetően),
- 4.5. a modern üzleti tudományok ismertetése a vállalkozókkal,
- 4.6. A gyermekvállalás, mint potenciális megélhetési forrás megszüntetése.

Tekintettel a falu *turisztikai potenciáljára*, ez az ágazat jelenthetné a község megélhetését. Ehhez viszont szükség volna arra, hogy a fiatal generáció ismét kedvet kapjon az elhagyott, kihalt házakat megvásárolni, falura költözni, családot alapítani, majd földműveléssel foglalkozni, és közben a turizmus adta lehetőségekbe bekapcsolódni. A konkrét és határozott kormányzati intézkedések hiányában azonban a falvak elnéptelenednek, pedig szerepük nagyon fontos lenne úgy a turizmusban, mint a mezőgazdasági termőföldek megművelésében, családi gazdálkodások, farmok kialakításában.

Hogy Ozora a *turizmusból* profitálhasson, törekedni kell a település marketingtervének kialakítására, ösztönözni kell az összehangolt turisztikai együttműködést, és ezt ki kell terjeszteni a mikro és kistérségre is. Ehhez stabil alapot biztosítanak a település hagyományai (szüreti felvonulás, Illyés napok, Illyés Gyula kötődése Ozorához, nemzeti ünnep, 48-as szabadságharcban községünk szerepe: ozorai diadal, ozorai példa, Petőfi Sándor, mint vándorszínész ozorai fellépése). A tradíciók mindenkor jelentős presztízs hordozói, megbecsülést és elismerést váltanak ki az ideérkezőkből, a rólunk tájékozódókból és lakosainkból.

A hagyományok ápolása mellett további erősségünk a borturizmus, mellyel szemben a borutak kialakítását kell ösztönöznünk. Tudatosítani kell a gazdáknak, hogy a borutak kialakítása nagy szerepet játszana a település marketingtervében. Az idelátogató turisták ugyanis így ismerik meg az ozorai bort, ami jó minőségéről vált híressé.

A Sió csatorna kapcsán nagyon fontos lenne annak potenciális lehetőségeit kihasználni, és erre komoly fejlesztési forrásokat biztosítani. Ehhez szükség van duzzasztógátakra, kikötőkre, a hajózás lehetőségének megteremtésére, a vízi sport elősegítésére, ami nagy fellendülést eredményezne a Sió mentén lévő települések életében.

Lehetőségeinkhez mértén továbbra is patronálni fogjuk Ozora Pipo Várkastélyának működését. Kihasználunk minden pályázati lehetőséget, részt veszünk a műemlék rendezvényeinek lebonyolításában.

Támogatni fogjuk azokat a képzéseket, melyek segítik a helyi vállalkozókat a turisztikai desztinációk által hagyott szolgáltatási réseket felismerésében, és képessé teszi őket azok gazdaságos, hatékony üzemeltetésére.

Ezen túl pedig fontos minden közösségformáló rendezvény, mely ebben a széthulló társadalomban az érdektelenség megszüntetésének kulcsa, és segít érdekelté tenni az embereket, hogy lokálpatrióták legyenek.

Ami a *mezőgazdaságot* illeti. A település állattartási hagyományokkal rendelkezik, és abszolút alkalmas erre a tevékenységre, ezért vissza kellene állítani azt a folyamatot, ami a rendszerváltás után megszűnt. Megszűnt ugyanis a családok többségénél a sertés és a marhatartás, valamint a tejtermelés. Két tejszarnok működött településünkön, ma már egy sincs.

Szeretnék kieszközölni a gazdáknál, földtulajdonosoknál, hogy minél több helyi lakost foglalkoztassanak, főleg azon alulkvalifikált réteget illetően, melynek egyébként nincsen más esélye a községben, vagy akár más településen elhelyezkedni.

A mezőgazdaságot illető koncepciónk része az is, hogy kialakítsunk a termelők és a helyi potenciális felvásárlók között egy olyan gazdasági kapcsolatot, melynek keretében mindkét fél számára előnyös kondíciók mellett nyílik lehetőség az együttműködésre. Mindez talán a zárt gazdaságra emlékeztethet bennünket, noha nem erről van szó. Mindösszesen annyit kívánunk elérni, hogy meggyőzzük lakosainkat: csak összefogással tudunk fejlődni, életszínvonalunkon javítani. Ezért támogassuk a helyi vállalkozókat oly módon, hogy tőlük vásároljuk a zöldséget, gyümölcsöt, takarmányt, gabonát, stb. Mindent, ami helyben beszerezhető jó minőségű portéka, azt itt vásároljuk meg, és ne vigyük el jövedelmünket más gazdasági tevékenységet folytató szervezet(ek)hez. Itt megjegyezzük, hogy ez nem csak a mezőgazdaságra, de egyéb, a településen működő vállalkozásra is igaz: például a helyi pékség termékeinek vásárlása, a helyi benzinkúton való tankolás, stb. Ez már túlmutat a pusztán mezőgazdaság fejlesztését előirányozó terveinken, ugyanis e tekintetben szükséges az emberek identitását is formálnunk. Meg kell változtatnunk a lakók ma igen kétséges attitűdjét szülőfalujukkal szemben.

A *Környezet megóvása* érdekében is teszünk lépéseket. Meglehetősen nagy esztétikai értékkel ruhazza fel településünket az a hét domb, melyekről egyébként csodálatos kilátás nyílik a völgybe zárt Ozorára. A probléma azonban, hogy ezek között sok löszfalat találunk, melyek veszélyeztetik az ide épült házakat. Vis-maior pályázatokból folyamatosan próbáljuk elhárítani a veszélyt, de az olykor mostoha időjárási körülmények (mint pl. a 2010-ben lezúduló csapadék) minduntalan szembesítenek minket a problémával.

Tervezzük az egykor Eszterházy birtokállomány részét képező un. Kula Majort övező erdőség védetté nyilvánítását, majd ennek parkká alakítását. Amellett, hogy rendben tartjuk a

területet, megőrizzük a környezet állapotát annak eredeti mivoltában, ami a turizmus szempontjából is jelentős mérföldkőnek bizonyul.

Ozora, a *virágos falu*. Szinte minden hozzánk érkező vendég így ismeri községünket, ez jut eszébe először, ha meghallja a település nevét. Ezután is meg szeretnénk őrizni az erre vonatkozó imázsunkat: továbbra is bevirágosítjuk utcáinkat, tereinket, megmérettetjük magunkat a virágos falvak versenyén.

Az Önkormányzat részt vesz a támasi társulási ivóvízminőség-javító programban, melynek pályázata beadásra került, ennek eredménye pedig 2012-re várható. Folyamatban van a hulladéklerakó rekultivációja is, melyet szintén pályázattal kívánunk megoldani.

Végül szót kell ejtelnünk a **társadalmi-gazdasági problémákról**. Ezeknek háttérben legtöbbször az egész országot érintő gazdasági problémák állnak: a tetőző munkanélküliség, alacsony jóléti színvonal, előregedős társadalom, stb. A hasonló gondokkal azonban nekünk is szembe kell néznünk, noha szükségünk volna támogató kormányzati intézkedésekre, mint például a közmunkaprogram eddigi gyakorlatának visszaállítására, hazai pályázati forrásokra és egyéb céltámogatásokra, mert a jelenlegi lehetőségeink igencsak behatárolják, korlátozzák működésünket. Amennyiben tudunk, törekedni fogunk helyi szinten változást generálni a már említett szemléletváltoztatással, helyi ágazati fejlesztésekkel, egyéb támogató eszközökkel.

3.2. Fejlesztési alapelvek és a hozzárendelt források

Fejlesztési alapelveink között szerepel a mezőgazdasági profilváltás, a turizmus ágazat erősítése és a környezetvédelem a már leírt módon, továbbá az önkormányzat intézményi struktúrája hatékonyságának megőrzése (plusz normatívák, integráció, IPR pályázatok, stb.). Mindezek során alapvetően az erősségeinkre kívánunk támaszkodni és a gyengeségeinket szeretnénk megszüntetni, miközben élünk a település és a külső környezet adta lehetőségekkel, amellet, hogy reálisan mérlegeljük a fennálló veszélyeket.

A fejlesztésekhez rendelt források elosztásakor előnyt élveznek a fejlesztési koncepcióban szereplő tényezők, valamint a kötelező feladatok ellátását biztosító további beruházások.

Itt szükségszerű kiemelni a kormányzati politika befolyásoló erejét. Bár az Önkormányzatok magas fokú autonómiával rendelkeznek, a pénzügyi források hiánya és a mindenkori kormányzat vidékpolitikája következtében nagymértékben ki vagyunk

szolgáltatva az állami szerepvállalásnak, támogató politikájának. Ugyancsak gondot okoz a hazai pályázati lehetőségek, források, hiánya, illetve adott esetben a szignifikáns önerő szükségessége. Mindettől függetlenül az eddigiek során is megragadtuk a rendelkezésre álló pályázati lehetőséget, és ez után is figyelemmel kísérjük a fejlesztésekre irányuló forrásszerző kiírásokat.

A gazdasági programunkban megfogalmazott irányelvek a település lehetőségeit, kitörési pontjait mutatják be, melyek determinálják az előremutató beruházásokat, innovációt. A rendelkezésre álló fejlesztési források viszont oly annyira kevésnek bizonyulnak, hogy a legtöbb esetben a fejlesztési tervek, tervek is maradnak. Csak önerőből ezek a fejlesztések nem megvalósíthatóak.

A fejlesztési hitelek kapcsán megjegyezzük, hogy Önkormányzatunk az eddigiek során határozottan kerülte idegen forrás igénybe vételét, mindig a biztos pénzügyi stabilitást tűzte ki céljaul, és nem kívánta eladósítani a községet. A bevett gyakorlaton ezt követően sem szeretnénk változtatni. Kizárólag olyan befektetéseket valósítunk meg – esetleges hitelfelvétel segítségével – melyek kivitelezésük után megtérülnek, az Önkormányzat azokat működtetni tudja.

4. STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK

4.1. A célok megfogalmazása, szükségességük indoklása, és az ezek kapcsán elért eddigi eredmények

A konkrét fejlesztési célokat is az eddigi rendszerben, az általunk kijelölt négy fő területen határozzuk meg.

Turizmus. A turizmus kapcsán eddigi sikerünk a Pipo Várkastély újjáéledése, a minőségi, színvonalas programok, rendezvények. Településünk többször nyert virágos falu címet, rendszerint kap elismerést, továbbá Európa díjjal is rendelkezik.

Az elkövetkezendő ciklusban tervezzük a település turizmusfejlesztési stratégiájának és egységes marketing koncepciójának kidolgozást. Szorgalmazzuk a desztinációk összehangolt működését. Együttműködünk a Műemlékek Nemzeti gondnokságával a tekintetben is, hogy minél hamarabb megkezdődhessen a Pipo Várkastély közvetlen környezetének és várfalainak rekonstruálása. Meg kívánjuk tartani *virágos falu* arculatunkat, részt fogunk venni az erre szolgáló megmérettetéseken is. Patronáljuk a Kula kert minél előbbi védetté nyilvánítását, és megcélozzuk annak parkká alakítását. Felmérjük lehetőségeinket a Sió csatornával kapcsolatos elképzeléseinket illetően. Egyeztetünk a szőlősgazdákkal a borutak kialakításáról.

Mezőgazdaság. Amint azt már a koncepcióban is említettük, számunkra a legfontosabb, hogy a helyi mezőgazdaságban tevékenykedőket támogassuk oly módon, hogy tőlük vásároljuk meg az önkormányzat számára szükséges termékeket (zöldség, gyümölcs, gabona). De szemléletünk nem csak ezt az ágazatot illeti, hasonlóan gondolkodunk főként a helyi általános iskola étkezését biztosító napközi otthonos konyha alapanyag szükségletének tekintetében is: a kenyeret a helyi pékségből rendeljük. Az Önkormányzat tulajdonában lévő kisbuszok üzemanyag igényét a helyi feltöltő állomáson jelezzük. Az eddigiekben is – mióta a törvény lehetővé tette – így tettünk és az elkövetkezendőekben sem lesz másként.

Környezetvédelem. Községünk rendelkezik környezetvédelmi programmal, mely részletes útmutatóval szolgál a tennivalókról. 2010-ben az időjárás okozta több száz milliós károkat csökkentett műszaki tartalommal vis-maior pályázatokból helyreállítottuk (pl. hidak).

A programunkban a veszélyek között már feltüntettük a váratlan időjárási tényezőket, csapadéklezúdulást, és az ebből adódó löszfal leszakadás, pincebeomlások problémáját. Ez előíranyozza számunkra, hogy a fejlesztési célok egyik fő meghatározója, szempontja ezen veszélyek kiküszöbölése, a *Cinca* patak, mely a település összes esővizét a Sió csatornába vezeti, korszerűsítése. Célunk a szennyvízcsatorna megépítése, mivel a lezúduló csapadék

mennyisége a lakóházaktól kimossa a szennyvizet, ezzel is veszélyeztetve az egészséges ivóvizet és környezetünk állapotát. Folyamatban van a *Cinca* patak vízrendezési terve, a szennyvízberuházás terve, melyekkel pályázati lehetőségekre várunk. A vízelvezető árkokat folyamatos karbantartjuk, lehetőségeink szerint lebetonozzuk.

Társadalmi-gazdasági problémák megoldása. A helyzetelemzésben a demográfiai jellemzők során, később pedig koncepciónkban is utaltunk arra, hogy községünk egyik pregnáns problémája a tetőző munkanélküliség, és az olyan társadalmi rétegek betagozódása a helyi közösségbe, melyek segélyezésre szorulnak, nem produktívak, és lássuk be, hogy magasabb szinten nem képezhetőek. Erre Önkormányzati szinten kizárólag a közmunkaprogramban látjuk a megoldást, mivel a helyi privát szférában sincs kereslet munkaerejük iránt. Helyi vállalkozóink beszámolnak arról, hogy a közmunkaprogram időintervallumában forgalmuk szignifikánsan nő, lehetőségük van bővítésre, a választék szélesítésére és mélyítésére, általános fellendülés tapasztalható. Úgy gondoljuk, hogy 2014-ig elsősorú céljaink között szerepel a közmunkaprogram beépítése a helyi gazdaságba, bár a leírt fellendüléshez a 2011-es vonatkozó politika nem elegendő. További munkahelyeket a helyi ágazatfejlesztéssel (turizmus, mezőgazdaság) próbálunk teremteni. Ha sikeresen tudunk beruházni, akkor reális esélyét látjuk a jólét emelkedésének.

Közösségi rendezvények, események szervezésével próbáljuk kialakítani a helyi lakosok lokálpatriotizmusát, csökkenteni a belső ellentéteket. Ennek további eszköze a hagyományok és dicső múltunk megismertetése, melyben fokozott szerepet tulajdonítunk az Illyés Gyula Társult Általános iskolának, hogy mindezt már gyermekkorban elkezdje. Így tehát a program tárgyát képező ciklusban is nagy hangsúlyt fektetünk az ilyen jellegű rendezvények szervezésére (Szent István Falunap, Idősek napja, Illyés napok, Múzeumok éjszakája, Karácsonyi ünnepély, fiatalokat integráló programok). Továbbra is támogatni fogjuk a helyi civil szervezeteket, akik mindennek elsődleges koordinálói.

Végül pedig prioritást élveznek majd azok a beruházások is, melyek a kötelező feladatellátásunk optimális színvonalát biztosítják.

4.2. A megvalósítás mechanizmusa, források és szükségletek

Mint azt már említettük környezetvédelmi programmal rendelkezünk. Az ebben leírtak szerint ütemezzük környezetvédelmi tevékenységünket. Az egyéb, elsősorban turizmusra irányuló beruházások megkezdése előtt megvalósíthatósági tanulmányokat, projekt-terveket

készít(tet)ünk. Területrendezési tervünk már elkészült, a szennyvíz és vízrendezési terv előkészületi fázisban van.

Ha a szükséges dokumentumok rendelkezésre állnak, akkor megkeressük a potenciális forrásokat. Ezek között továbbra is a vis-maior és Európai Uniós pályázatok szerepelnek. Sajnálattal vesszük ugyanakkor tudomásul, hogy a hazai források évről-évre csökkennek. A pályázatok esetében sokszor jelent nehézséget a nagy összegű önerő, mellyel nem rendelkezünk. Szükség volna olyan forrásszerző lehetőségekre, melyek ezt nem kívánják meg. Az állami hozzájárulások mellett azonban megpróbálunk magántőkét is a településre hozni, melynek segítségével talán egy-egy beruházás hamarabb megvalósul.

5. A program megvalósításának ütemezése *

<i>Év</i>	<i>Terület</i>	<i>Tervezett fejlesztés, akcióprogram</i>	<i>Kiadás (e Ft)</i>	<i>Hozzárendelt forrás</i>
2011	Turizmus	megvalósíthatósági tanulmányok, projekt-tervek		
	Mezőgazdaság	együttműködési megállapodások		
	Környezetvédelem	vis-maior károk helyreállítása, patakburkolás, hidak helyreállítása, löszfalak betonozása, pincebeomlások kezelése	összesen: 80 000 önerő: 8 000	pályázati források + 10% önerő
		Tamási társulás ivóvízminőség-javító program	összesen: 360 000 ebből 2011-ben: 14 000	EU pályázatok (90%-os támogatás)
		virágos falu		
	Gazdasági-társadalmi problémák	közmunkaprogram		
rendezvények, programok				

Ozora Község Önkormányzata
Gazdasági program a 2010 – 2014-es ciklusra

	Egyéb	Körjegyzőség épületének felújítása, nyílászárók cseréje, tetőcsere	összesen: 13 000 Önerő: 2 600	Pályázati forrás (80%) és önerő (20%)
2012	Turizmus	település marketing- és turizmusfejlesztési stratégia		
		borutak kialakításának terve		
		szolgáltatásbővítés tervek		
	Mezőgazdaság	együtműködés fenntartása		
	Környezetvédelem	Tamási társulás ivóvízminőség-javító program	Összesen: 360 000 Ebből 2012-ben: 173 000	EU pályázatok (90%-os támogatás)
		településrendezés, virágos falu		
	Társadalmi-gazdasági problémák	közmunkaprogram		
		rendezvények, programok		
Egyéb	közlekedési infrastruktúra javítása, utak felújítása	Összesen: 30 000 Önerő: 7 500	Pályázat + 25% önerő	

Ozora Község Önkormányzata
Gazdasági program a 2010 – 2014-es ciklusra

2013	Turizmus	<i>kulakert</i> védetté nyilvánítása, park kialakítása		
		várrendezvények		
		település marketing		
		vizi turizmus beruházások terve		
		borturizmus kialakítása		
		szolgáltatások bővítése		
	Mezőgazdaság	együttműködés fenntartása		
	Környezetvédelem	településrendezés, virágos arculat		
		Tamási társulás ivóvízminőség-javító program	Összesen: 360 000 Ebből 2013-ban: 173 000	EU pályázatok (90%-os támogatás)
	Társadalmi-gazdasági problémák	közmunkaprogram		
rendezvények, programok				
Egyéb				
2014	Turizmus	összehangolt rendezvénysorozat		

Ozora Község Önkormányzata
Gazdasági program a 2010 – 2014-es ciklusra

	Sió beruházások kezdete		
	Vár rekonstrukciójának kezdete		
	szolgáltatások bővítése		
Mezőgazdaság	együtműködés fenntartása		
Környezetvédelem	településrendezés, virágos falu		
Társadalmi-gazdasági problémák	közmunkaprogram		
	rendezvények, programok		
Egyéb			

** A gazdasági program ütemezésében az Önkormányzat kötelező feladatellátásán, illetve működési lehetőségein túlmutató tervek is szerepelnek, melyeket együtműködési megállapodásokkal, ösztönző programokkal, tárgyalásokkal, befektetők közreműködésével kívánunk megvalósítani.*